

FORTIDSMINNEFORENINGEN

HOVEDSTYRETS ÅRSMELDING 2017

Fortidsminneforeningen har de siste årene hatt en betydelig vekst i aktivitet. Dette er en trend som har fortsatt i 2017. Museums- og eiendomsavdelingen fikk i 2017 mer ressurser, noe som gjorde det mulig å intensivere arbeidet med å øke kvaliteten på formidlingen og forvaltningen på eiendommene. Besøkstallene steg også i 2017.

Det politiske arbeidet bidro bl.a. til at Kulturminnefondet for første gang i 2018 kan dele ut over 100 millioner. Foreningen spilte også en vesentlig rolle når Stortinget bestemte seg for å be om en ny kulturminnemelding. Klima- og miljøvernminister Vidar Helgesen besøkte Hestad kapell, og ble mottatt av både vår lokale ildsjel og guide, hovedstyreleder og generalsekretær. Av andre større øyeblikk kan nevnes feiringen av Nore stavkirke sitt 850-årsjubileum, som fikk stor oppslutning både fra lokale og fra tilreisende.

ORGANISASJONEN

Medlemmer

Medlemstallet ved inngangen til 2017 var 6825. Ved utgangen av året hadde dette steget med 174 medlemmer til 6999.

Fortidsminneforeningen har to æresmedlemmer:

- H.M. Kong Harald
- H.M Dronning Sonja, Fortidsminneforeningens høye beskytter

Hedersbevisninger og Fortidsminneforeningens vernepreis

I 2017 ble disse tre tildelt foreningens hedersnål: Svein Solhjell, Knut Bryn og Astri Margaret Lund, alle tre fra Oslo og Akershus avdeling.

I 2017 ble disse to tildelt foreningens offisielle hederstegn Urnesmedaljen: Kolbein Dahle fra Nord-Trøndelag avdeling og Leif Kahrs Jæger fra Hordaland avdeling.

Foreningens vernepreis med diplom og plakett til ble ikke delt ut i 2017.

Representantskapet

Representantskapet er Fortidsminneforeningens øverste organ. Det består av delegater valgt av de forskjellige avdelingene etter medlemstall og et ordførerskap.

Representantskapsmøtet 2017 ble meget vellykket med et godt program, avholdt i Tromsø helgen 8. – 11. juni.

Avdelinger og lokallag

Fortidsminneforeningen har 18 avdelinger som i hovedsak følger fylkesgrensene. Disse samordner aktiviteter og forvalter eiendommene innen sine områder. Den aktive lokale enheten i foreningen er lokallagene. Ved utgangen av 2017 var det 45 lokallag, hvorav Bærum lokallag, Solør-Odal lokallag, Os lokallag og Orkdal lokallag er nye.

Hovedstyret

Hovedstyret har gjennomført 10 ordinære møter.

Styret fram til 10.06.2017

Leder: Leif Kahrs Jæger (Hordaland avdeling)

Nestleder: Margrethe C. Stang (Den trønderske avdeling)

Styremedlemmer: Hans Dybvad Olesen (Rogaland), Kristen Grieg-Bjerke (Oslo og Akershus), Jens Bakke (Østfold avdeling)

Varamedlemmer: Hanne Kari Bjørk (Oslo og Akershus), Trude Knutzen Knagenhjelm (Sogn og Fjordane), Eline Holdø (Troms)

Styret fra 10.06.2017

Leder: Margrethe C. Stang (Den trønderske avdeling)

Nestleder: Eline Holdø (Troms avdeling)

Styremedlemmer: Hans Dybvad Olesen (Rogaland), Kristen Grieg-Bjerke (Vestfold), Jens Bakke (Østfold)

Varamedlemmer: Hanne Kari Bjørk (Oslo og Akershus), Trude Knutzen Knagenhjelm (Sogn og Fjordane), Christine Frønsdal (Hordaland)

Hovedstyret har et arbeidsutvalg bestående av styreleder, nestleder samt generalsekretær.

Ansatte

Hovedadministrasjonen har sitt sete i Dronningens gate 11 i Oslo. I 2017 har denne bestått av:

Generalsekretær Ola Fjeldheim

Organisasjon:

Organisasjonssjef Kristin Ignacius

Økonomiansvarlig Ingeborg Ekre

Organisasjonssekretær Christine Sundbø (fra 15.08.2017, 50 % stilling)

Organisasjonssekretær og konsulent Ingunn Emdal (fra 01.10.2017)

Redaksjon/Publikasjon:

Redaktør Ivar Moe

Redaksjonsmedarbeider og fagkonsulent Trond Rødsmoen

Årbokredaktør Ragnhild Martine Bøe (vikar engasjement 30 % stilling)

Museum og eiendom

Museums- og eiendomssjef Merete Winness

Rådgiver Melissa Rudi

Rådgiver Vidar Alne Paulsen (til 01.08.2017)

Kulturminner for alle:

Prosjektleder Mathilde Sprovin

Medarbeider og adm. Hedda Skagen Paulson (Permisjon fra 01.03.2017)

Medarbeider vikar, Benedikte Finnes Heyerdahl (fra 01.03.2017)

Hovedadministrasjonen omfatter også et fast, ytre apparat:

- Daglig leder på Borgund Tanna Gjeraker, 100 % stilling,
- Vaktmester på Borgund Håkon Li, 20 % stilling
- Husfrue på Røros Heidi Holden, timebasert ca. 15 % stilling

I forbindelse med museumssatsingen har vi hatt flere engasjementsstillinger gjennom året.

FORTIDSMINNEFORENINGEN

HOVEDSTYRETS ÅRSMELDING 2017

Fortidsminneforeningen har de siste årene hatt en betydelig vekst i aktivitet. Dette er en trend som har fortsatt i 2017. Museums- og eiendomsavdelingen fikk i 2017 mer ressurser, noe som gjorde det mulig å intensivere arbeidet med å øke kvaliteten på formidlingen og forvaltningen på eiendommene. Besøkstallene steg også i 2017.

Det politiske arbeidet bidro bl.a. til at Kulturminnefondet for første gang i 2018 kan dele ut over 100 millioner. Foreningen spilte også en vesentlig rolle når Stortinget bestemte seg for å be om en ny kulturminnemelding. Klima- og miljøvernminister Vidar Helgesen besøkte Hestad kapell, og ble mottatt av både vår lokale ildsjel og guide, hovedstyreleder og generalsekretær. Av andre større øyeblikk kan nevnes feiringen av Nore stavkirke sitt 850-årsjubileum, som fikk stor oppslutning både fra lokale og fra tilreisende.

ORGANISASJONEN

Medlemmer

Medlemstallet ved inngangen til 2017 var 6825. Ved utgangen av året hadde dette steget med 174 medlemmer til 6999.

Fortidsminneforeningen har to æresmedlemmer:

- H.M. Kong Harald
- H.M Dronning Sonja, Fortidsminneforeningens høye beskytter

Hedersbevisninger og Fortidsminneforeningens vernepreis

I 2017 ble disse tre tildelt foreningens hedersnål: Svein Solhjell, Knut Bryn og Astri Margaret Lund, alle tre fra Oslo og Akershus avdeling.

I 2017 ble disse to tildelt foreningens offisielle hederstegn Urnesmedaljen: Kolbein Dahle fra Nord-Trøndelag avdeling og Leif Kahrs Jæger fra Hordaland avdeling.

Foreningens vernepreis med diplom og plakett til ble ikke delt ut i 2017.

Representantskapet

Representantskapet er Fortidsminneforeningens øverste organ. Det består av delegater valgt av de forskjellige avdelingene etter medlemstall og et ordførerskap.

Representantskapsmøtet 2017 ble meget vellykket med et godt program, avholdt i Tromsø helgen 8. – 11. juni.

Avdelinger og lokallag

Fortidsminneforeningen har 18 avdelinger som i hovedsak følger fylkesgrensene. Disse samordner aktiviteter og forvalter eiendommene innen sine områder. Den aktive lokale enheten i foreningen er lokallagene. Ved utgangen av 2017 var det 45 lokallag, hvorav Bærum lokallag, Solør-Odal lokallag, Os lokallag og Orkdal lokallag er nye.

Hovedstyret

Hovedstyret har gjennomført 10 ordinære møter.

Styret fram til 10.06.2017

Leder: Leif Kahrs Jæger (Hordaland avdeling)

Nestleder: Margrethe C. Stang (Den trønderske avdeling)

Styremedlemmer: Hans Dybvad Olesen (Rogaland), Kristen Grieg-Bjerke (Oslo og Akershus), Jens Bakke (Østfold avdeling)

Varamedlemmer: Hanne Kari Bjørk (Oslo og Akershus), Trude Knutzen Knagenhjelm (Sogn og Fjordane), Eline Holdø (Troms)

Styret fra 10.06.2017

Leder: Margrethe C. Stang (Den trønderske avdeling)

Nestleder: Eline Holdø (Troms avdeling)

Styremedlemmer: Hans Dybvad Olesen (Rogaland), Kristen Grieg-Bjerke (Vestfold), Jens Bakke (Østfold)

Varamedlemmer: Hanne Kari Bjørk (Oslo og Akershus), Trude Knutzen Knagenhjelm (Sogn og Fjordane), Christine Frønsdal (Hordaland)

Hovedstyret har et arbeidsutvalg bestående av styreleder, nestleder samt generalsekretær.

Ansatte

Hovedadministrasjonen har sitt sete i Dronningens gate 11 i Oslo. I 2017 har denne bestått av:

Generalsekretær Ola Fjeldheim

Organisasjon:

Organisasjonssjef Kristin Ignacius

Økonomiansvarlig Ingeborg Ekre

Organisasjonssekretær Christine Sundbø (fra 15.08.2017, 50 % stilling)

Organisasjonssekretær og konsulent Ingunn Emdal (fra 01.10.2017)

Redaksjon/Publikasjon:

Redaktør Ivar Moe

Redaksjonsmedarbeider og fagkonsulent Trond Rødsmoen

Årbokredaktør Ragnhild Martine Bøe (vikar engasjement 30 % stilling)

Museum og eiendom

Museums- og eiendomssjef Merete Winness

Rådgiver Melissa Rudi

Rådgiver Vidar Alne Paulsen (til 01.08.2017)

Kulturminner for alle:

Prosjektleder Mathilde Sprovin

Medarbeider og adm. Hedda Skagen Paulson (Permisjon fra 01.03.2017)

Medarbeider vikar, Benedikte Finnes Heyerdahl (fra 01.03.2017)

Hovedadministrasjonen omfatter også et fast, ytre apparat:

- Daglig leder på Borgund Tanna Gjeraker, 100 % stilling,
- Vaktmester på Borgund Håkon Li, 20 % stilling
- Husfrue på Røros Heidi Holden, timebasert ca. 15 % stilling

I forbindelse med museumssatsingen har vi hatt flere engasjementsstillinger gjennom året.

Line Rogstad Wikan, 50 %, (01.05.-31.12.2017)
Øystein Hellesøe Brekke, 100 % (01.04.-09.06.2017)

Regnskap

Regnskapet ble ført av Ingeborg Ekre og Knif regnskap.

Regnskapet for 2017 gir et korrekt uttrykk for virksomheten gjennom året og for stillingen pr. 31.12.2017.

Årets tall

- Regnskapet viser total omsetning på kr. 36 342 650
- Driftstilskuddet fra staten gjennom Klima- og Miljøverndepartementet var på kr. 9 016 500, hvorav 5 000 000 var til foreningens museumsdrift
- Inntekt fra medlemskontingenten var kr. 2 993 385
- Regnskapet er gjort opp med et overskudd på kr 405 484
- Foreningens egenkapital er på kr. 8 823 906

Foreningen har egenkapital, og etter styrets oppfatning er forutsetningen for fortsatt drift til stede. Årsregnskapet for 2017 er satt opp under denne forutsetning.

Revisor har vært Revisjon 1 AS, Bærum, ved Trond Syversen.

Helse, miljø og sikkerhet

Merete Winness, leder for museum og eiendomsavdelingen var HMS-ansvarlig i 2017. Det foreligger tariffavtale for de ansatte i hovedadministrasjonen, som er medlem av NHO/Abelia.

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører hovedadministrasjonen oversikt over totalt sykefravær blant de ansatte. I 2017 var sykefraværet på 0,14%.

Arbeidsmiljøet og den generelle trivselen i foreningen er god. Det har ikke vært arbeidsulykker eller skader av noen art. Foreningen har som mål å være en arbeidsplass med full likestilling mellom kvinner og menn og hvor det ikke skal forekomme forskjellsbehandling. Foreningens virksomhet forurenses ikke det ytre miljø. Virksomheten ved Borgund stavkirke og besøksenter er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Drift av foreningen

Hovedadministrasjonens virksomhet er inndelt i tre hovedområder: organisasjon, museum og eiendom og publikasjon. I tillegg har foreningen prosjektet «Kulturminner for alle» med midler fra Sparebankstiftelsen DNB.

Hovedadministrasjonen har hånd om medlemsdatabasen, nyhetsbrev til avdelingene og lokallagene, organisasjonens fellesmøter og har støttefunksjoner for avdelingenes og lokallagenes drift.

Foreningens årlige inspirasjons- og nettverksseminar med tema «Varige verdier» ble avviklet i Bergen 26.-27. oktober med nær 90 deltakere.

For første gang ble også alle lokallagslederne invitert til det årlige ledermøtet som ble avviklet i november.

I 2017 ble dokumentasjonsprosjektet «Bærekraftig klimaforbedring av eldre hus» avsluttet med utgivelse eget hefte basert på funnene fra prosjektet som informasjon til huseiere og andre.

Organisasjonsutvalget, som representantskapet 2016 vedtok å nedsette, leverte sin rapport hvor de har gjennomgått organisasjonen og dens struktur, samt foreningens lover. Den ble lagt fram for representantskapet 2017 med anbefalinger.

Våren 2017 ble det arrangert organisasjonskurs i 4 fylker.

I samarbeid med stedsaktivist Erling Okkenhaug ble tilbudet til alle avdelinger og lokallag «Lokalkraft» avholdt 3 steder. Denne inspirasjons-/aksjonskvelden har tema: Hvordan drive effektiv påvirkning – ved å styrke lokaldemokratiet styrkes også vernet av kulturminner og den gode stedsutviklingen.

Fond og stiftelser

Fisher-Lindsay-fondet er et felles skotsk-norsk fond, som forvaltes av Society of Antiquaries of Scotland (SAS) og Fortidsminneforeningen. I regi av fondet arrangeres det utveksling av forelesere i de to landene. I styret for den norske delen sitter Knut Bryn, Leif Anker og Ola Fjeldheim. I 2017 var Margrethe Stang invitert til å holde foredrag i Skottland i Edinburgh, Aberdeen og Kirkwall.

Gjennom miletjærefondet organiserer Fortidsminneforeningen salg av milebrent tjære til bruk på fredede bygninger.

Fortidsminneforeningen har frem til juni 2016 vært representert i Ragnhild og Claus Helbergs Stiftelse for kulturminner i skog og fjell. Foreningen har ikke vært representert i stiftelsen i 2017.

Annen representasjon

Tidligere hovedstyreleder Leif Kahrs Jæger er Fortidsminneforeningens representant i nettverket Den Nordiske Trebyen. Organets formål er å styrke trebyene som kulturarv, livsmiljø og besøksmål. Den skal være et forum for erfaringsutveksling og felles innsats for å møte utfordringer innen bevaring, bruk og utvikling av de nordiske trebyene.

EIENDOMMENE

Fortidsminneforeningens eiendomsportefølje bestod i 2017 av 39 eiendommer. Eiendommenes unike karakter og den store publikumsinteressen gjør foreningens eiendommer til et viktig kulturhistorisk museum, med en bygningsmasse som - med få unntak - står på sin opprinnelige plass. Eiendomsmassen viser også hvordan kulturminnevernet har utviklet seg fra foreningens start i 1844 og frem til i dag, og dokumenterer en viktig del av nasjonsbyggingsprosessen.

Forvaltningen av eiendommene utgjør en betydelig del av foreningens arbeidsoppgaver, både lokalt og sentralt. Eierskapet er knyttet til foreningen som sådan, men eiendommene forvaltes i de fleste tilfeller av den avdeling hvor de geografisk hører hjemme.

Forvaltningsavtaler

Gjennom 2017 har det blitt utarbeidet forvaltningsavtaler for nesten samtlige av foreningens eiendommer. Avtalene er utarbeidet i samarbeid med forvaltende avdeling og eventuelt driftende lokallag. Hensikten med forvaltningsavtalene er å klargjøre roller og ansvar knyttet til forvaltning og drift av de enkelte eiendommene.

Sikringsanlegg

Borgund, Urnes, Nore og Uvdal stavkirker har fått oppgradert eksisterende sikringsanlegg i 2017. I tillegg er det utført storkontroll ved Rødven og Torpo stavkirker.

Riksantikvaren bevilget betydelige tilskudd til dette arbeidet også i 2017, og foreningen har en fortløpende dialog med myndighetene om utvikling og fornyelse av anleggene. Forsvarlig tilsyn med stavkirkene er helt avhengig av innsatsen som gjøres lokalt. De lokale tilsynshaverne utfører jevnlig rutinekontroll og rykker ut ved alarmer. Våren 2017 arrangerte Riksantikvaren et seminar på Lampeland om brannsikring av stavkirkene for eiere og tilsynshavere. Dette gjøres annethvert år.

Istandsetting, vedlikehold og konservering i 2017

Middelalderruiner i Trøndelag

Konserveringsarbeidet i regi av Riksantikvarens ruinprosjekt har fortsatt på Munkeby, Tautra og Steinvikholm i 2017. I tillegg ble det gjennomført trefelling ved Reins klosterruin.

Konserveringsarbeidet ved ruinene utføres av Bakken & Magnussen AS, og administreres av daglig leder i Den trønderske avdeling.

Per Amundsagården

Ved slutten av året i 2016 ble det oppdaget fuktskader i Per Amundsagården på Røros. I 2017 har det derfor blitt gjennomført tiltak for å utbedre fuktskadene, og hindre videre fuktproblematikk.

Sakshaug gamle kirke og Hustad kirke

I 2017 ble det gjennomført tilstandsvurdering av kunst og inventar i middelalderkirkene Sakshaug gamle kirke og Hustad kirke på Inderøy. Arbeidet ble utført av NIKU, på oppdrag fra Riksantikvaren. Tilstandsrapportene danner grunnlag for søknader om videre undersøkelser og restaurering.

Vøienvolden

Oslo og Akershus avdeling har gjennomført flere vedlikehold- og istandsettingsprosjekter gjennom 2017. Panelet på den eldste delen av Drengestua og sydveggen på kontorfløyen ble reparert og veggene skrappt og malt. Vinduene i hovedbygningens 1. etasje ble restaurert, og karmen og vindusomramming ble malt. I tillegg ble stabbursdøren reparert og malt. Tiltakene ble gjennomført med økonomisk støtte fra Byantikvaren.

Utendørs ble det satt opp et nytt gjerde, tilsvarende det som ble satt opp i 1917, og veien inn til tunet (inkludert portrommet) ble reparert.

Det ble også gjennomført reparasjon av tørrmurene som holder veifaret gjennom potetkjelleren. Murene ble tatt ned, gitt stødig feste og satt opp på nytt. Første del av arbeidet ble gjort som kurs og demonstrasjon på Bygningsverndagen, andre del som betalt arbeid til et lokalt tørrmuringsfirma. I tilknytning til murreparasjonene ble det felt flere trær, og store røtter ble fjernet. Prosjektet ble fullfinansiert med tilskudd fra Kulturminner for alle, Stiftelsen UNI og Kulturminnefondet.

Holdhus gamle kirke

Skade i syllstokken ved dør på nordsiden av koret ble utbedret, og nytt materiale ble spunnet inn. Det ble også montert en takrenne i tre på korets nordside. Kirkeklokkene ble demontert, pakket og fraktet til restaurering.

Moster gamle kirke

På oppdrag fra Fortidsminneforeningen avdeling Hordaland, utførte NIKU i 2017 en tilstandsvurdering av Moster gamle kirke, med spesiell fokus på murkonstruksjonene. Rapporten peker bl.a. på dårlig drenering og håndtering av overflatevann. Rapporten legger grunnlag for videre søknader om utbedring og istandsetting.

Kvernes stavkirke

Skårdene langs nordveggen ble tjæret på dugnad sommeren 2017, i regi av Nordmøre lokallag.

Elvebakken

I 2017 ble deler av papptaket på hovedhuset på Elvebakken reparert med ny takpapp etter skader fra kraftig vind.

Rosekyrkja

I regi av Sunnmøre lokallag har det blitt gjennomført en rekke utvendige vedlikeholdsarbeider på Rosekyrkja i 2017. Gavlene ble vasket, gammel avskallet maling fjernet, og malt med linolje. Treverket på taket ble vasket og tjæret. Alt treverk over gesimsnivå ble behandlet med tjære, eller malt med linolje. Dette inkluderte tårn, flis på spir, og takbord. Metall på spiret ble behandlet med blymønje. Skader på takstein og beslag forårsaket av forrige orkan ble reparert. På begge gavlveggene ble vindskiene tjæret og bordkledning/vinduer og dør malt med linoljemaling. Arbeidene ble finansiert bl.a. gjennom støtte fra Stiftelsen UNI.

Buskerud

Høsten 2017 inviterte hovedadministrasjonen tre håndverkere fra Norsk folkemuseum, Bygningsvernsenteret på Røros og Maihaugen som har lang erfaring med tjære til Nore og Uvdal stavkirke for å dele kunnskap om tjærebreing. Med tilskudd fra Riksantikvaren ble det kjøpt inn milebrent tjære for bruk på de to stavkirkene i 2018.

Garnisonssykehuset

Med tilskudd fra Vestfold fylkeskommune ble en lokal skade i taket utbedret. Senere ble kledningen på fasadene vasket for å fjerne svertesopp. Det ble sendt søknad til kommunen om endringer i annen etasje. En brannteknisk vurdering ble utført, som konkluderte med at det er nødvendig å installere sprinkleranlegg i bygget.

Utleie

Hovedadministrasjonen formidler utleie av Rasmusgården og Per Amundsagården på Røros til foreningens medlemmer. På grunn av fuktskader i Per Amundsagården har denne ikke vært tilgjengelig for leie det meste av året.

Forsikringer

Forsikringssummen utgjør en stor del av de årlige driftskostnadene innen eiendomssektoren. Hovedadministrasjonen har gått gjennom avtalene for alle eiendommene i forhold til nåværende sikring og bruk av bygningene.

Formidling

I 2017 kunne vi styrke bemanningen med to halve formidlingsstillinger i to fylkesavdelinger samt gi bidrag til honorar til driftsansvarlige ved henholdsvis Kvernes stavkirke og Buskerud avdeling, som har tre stavkirker. I Hordaland ble det laget en utstilling og et undervisningsopplegg på Finnesloftet på Voss, og det ble søkt om midler fra Den kulturelle skolesekken for gjennomføring av opplegget i 2018. Den trønderske avdeling lagde formidlingsplaner for klosterruinene på Tautra, Munkeby og Reinskloster, samt et undervisningsopplegg for Steinvikholm slottsruin. Dessuten har den trønderske avdeling arbeidet med planer for et servicebygg på Steinvikholm.

I 2017 var det over 170.000 besøkende ved Fortidsminneforeningens 39 eiendommer, hvorav drøyt 110.000 besøkende ved de 8 stavkirkene som er i Fortidsminneforeningens eie.

Kunnskapsdeling, samarbeid og nettverk

I forbindelse med et besøk av masterstudenter i bygningsvern fra NTNU, ble det i 2017 oppdaget runeinskrifter i Finnesloftet, som ikke tidligere har vært kjent. Foreningen kontaktet runolog Kristel Zilmer, som foretok undersøkelser av funnene. Resultater av funnene er bl.a. formidlet gjennom en artikkel i Fortidsvern, og vil formidles til skoleklasser og andre som besøker loftet.

Museums- og eiendomsavdelingen har deltatt på den årlige samlingen med det faglige museumsnettverket Bygningsvern og tradisjonshåndverk (tidligere Byggnettverket og Handverksnettverk). Museums- og eiendomsavdelingen har også gått inn i et nordisk nettverk knyttet til kunnskapsdeling om tjære og tjærebreing, hvor det nasjonale museumsnettverket vil trekkes inn.

I løpet av det siste året har museums- og eiendomsavdelingen fått spørsmål fra mastergradsstudenter og stipendiater fra universitetene i Oslo og Bergen som er knyttet til være eiendommer. Vi har også fått spørsmål fra utenlandske forskere. De fleste spørsmålene er knyttet til stavkirkene. Vi merker en økende interesse for disse eiendommene, midlene vi nå har gjør det mulig å imøtekomme dette i større grad.

Museums- og eiendomsavdelingen har i 2017 inngått samarbeid med etablerte forskningsinstitusjoner (Universitetet i Oslo og NIKU) i flere prosjekter knyttet til forskning på foreningens eiendommer og gjenstander. Det styrkede arbeidet utløste FoU-midler (kr 250.000) fra Riksantikvaren til prosjektet «Hopperstadciboriet – før og nå», som ble utført i samarbeid med NIKU. Det vil bidra til ny kunnskap om ciboriets tidligere utseende og funksjon, som kan brukes til formidling.

Verdensarv

I 2017 ble *Verdsarvrådet for Urnes stavkyrkje og tilhørende område* konstituert. Hovedstyreleder i Fortidsminneforeningen er nestleder i verdensarvrådet, og generalsekretæren har fungert som varamedlem og bisitter. Verdensarvrådet skal være et samarbeidsorgan, som skal sørge for godt samarbeid om oppfølging av verdensarvstatusen. Rådet skal bl.a. arbeide for å få etablert et verdensarvsenter, lokalisert på Ornes, som skal realiseres og driftes av Fortidsminneforeningen.

PUBLIKASJONENE

Fortidsvern

Foreningens medlemsblad Fortidsvern kom med fire utgivelser i 2017. I en digital tid kan en papirutgave virke nesten umoderne, men interessen for bladet taper seg ikke. Fortidsvern er et blad som leses i ro og konsentrasjon. Tilsvarende nettutgaver lever på en publikasjonsarena som stadig skifter bilder og innhold fra andre nettsider som vi velger i øyeblikket. Slik er det på internett. Et blad er et bakoverlent, nesten kontemplativt produkt, men internettpublikasjoner krever en foroverlent leser som stadig skifter gir. Fortidsvern leses av ca. 20 000.

Digitale medier

I løpet av 2017 er oppmerksomheten rundt Fortidsminneforeningens facebookside hatt en svært positiv utvikling. Ved nyttårsskiftet hadde vi mer enn 14 000 følgere, og er nå den dominerende facebookside på vårt felt i Norge. Facebooksiden inngår i en vellykket allianse med vår nettside. Vi publiserer saker på nettsiden, legger ut en kortversjon på Facebook, som igjen peker tilbake til nettsiden. Nyhetsbrevet ble sendt ut hver uke med 5500 stabile abonnenter, hvorav 4500 er medlemmer av foreningen. Denne kanalen er tredje benet i vår digitale publisering, som alle spiller med hverandre.

Årboken

Årboken for 2017 med tema «Kontrast, tilpasning, kopi» ble produsert etter planen. Bruk av fagfellevurderinger sikrer og styrker Årbokens posisjon som vitenskapelig publikasjon. Boken skal være en attraktiv kanal for fagpersoner som ønsker å nå et stort publikum med nye og interessante artikler som hører inn under foreningens virkefelt. Medlemmer av Årbokens redaksjonsråd var Oddbjørn Sørmoen, Trond Indahl, Morten Stige, Ane Ohrvik, Even Smith Wergeland og Vegard Røhne. Bokens fagredaktør var Ragnhild M. Bø.

KULTURMINNER FOR ALLE (KFA)

Søkbare midler/tilskudd 2017:

Det var ved fristen for å søke tilskudd i 2017 (1. mars) kommet inn 97 søknader. Styringsgruppemøtet 06.04.2017 vedtok støtte til 32 prosjekter, geografisk fordelt over hele landet. P.t. (april 2018) er 19 prosjekter slutførte og 12 er under arbeid.

Tilskuddsprosjektene er fulgt opp med telefonsamtaler, møter og befaringer.

Ressursgruppa:

Ressursgruppa er supplert med tre tømreere, en fra Haugesund, en fra Nordland og en fra Trøndelag, samt en tradisjonsmaler fra Trondheim. Gruppa består nå av 15 tradisjonsbærere. Tradisjonsbærerne er benyttet i inspirasjonsdager på skoler og som kursholdere i tilskuddsprosjekter.

Det ble gjennomført samling for ressursgruppa i mai 2017.

Inspirasjonsdager på skoler:

Det har vært vanskelig å gjøre avtaler med skoler for inspirasjonsdager. Situasjonen er imidlertid noe bedret fra i fjor, og det er i 2017 gjennomført inspirasjonsdager på 5 skoler.

I tillegg til skolebesøk rommer flere av tilskuddsprosjektene formidling til skolelever. Enten i form av inspirasjonsdager på byggeplass eller ved at en gruppe elever er engasjert i istandsettingen over en lengre tidsperiode. Dette omfatter 6 tilskuddsprosjekter for 2017, og erfaringene er udelt positive.

Barn og unge – vern og håndverk:

Barn og unge – vern og håndverk omfatter 1 uke, i slutten av mai, med formidlingsopplegg rettet mot 6. klasseelever. KFA har i anledningen mottatt midler fra Kulturrådet, 150 000,- for gjennomføring i 2017 og 2018.

Barn og unge omfatter en inspirasjonsdag der elevene får prøve seg med laft, maling, vindusrestaurering, muring og smiing. FMF eiendommer, Vøienvolden og Borgund, ble benyttet som lokalitet for aktivitetene. Vi fikk gode oppslag i Sogn lokalavis (formidling på Borgund) og i Aftenposten (formidling på Vøienvolden).

Workshop unge håndverkere:

Den årlige workshopen for unge håndverkere ble i 2017 lagt til Hjerleid, 24.-28. april, og gikk parallelt med Treseminaret. Tema for workshopen var tradisjonelle bindingsverkskonstruksjoner med tre ulike takrøster. I tillegg hadde vi en sesjon med trekvalitet og felling med øks og svans, samt smiing av bindhaker. Det deltok 19 unge håndverkere fra hele landet.

Faglige satsninger:

Høsten 2017 gjennomførte KFA to faglige satsninger. I oktober samlet vi et utvalg vindusrestaurere, fra store deler av landet, til heldagsseminar i Ullensaker for faglig påfyll og erfaringsutveksling. Samlingen ble avsluttet med middag og hygge.

I november samlet vi et utvalg tradisjonsbærere i Rasmusgården på Røros for arbeid med en brosjyre om trevirke og materialkvalitet. 2 tradisjonsbærere fra ressursgruppa, 2 som får tilskuddsmidler, supplert med Oddmund Aarø fra NDR og Einar Engen fra Kulturminnefondet. Brosjyra er p.t. under ferdigstillelse.

Mennesker engasjert gjennom KFA:

Vi har i april 2018 igangsatt et arbeid for å kartlegge antall mennesker engasjert gjennom KFA. Vi skiller mellom rene formidlingstiltak rettet mot unge, og mennesker som engasjeres gjennom tilskuddsprosjektene. Sistnevnte rommer videre 4 kategorier.

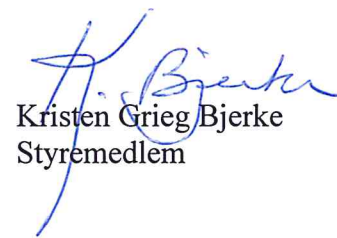
Nedenstående tabell omfatter perioden august 2016-april 2018. Tallene er basert på det vi til nå har innhentet, men det er flere av prosjektene som enda ikke er ferdigstilt og vi vil med all sannsynlighet se en betraktelig økning fremover.

	Formidling unge:	Tilskuddsprosjektene:			
		Håndverkere engasjert:	Lærlinger og skoleelever:	Frivillige/dugnad:	Besøkende:
Antall:	643	116	357	233	561
Total:	1910				

Oslo, den 16. april 2018

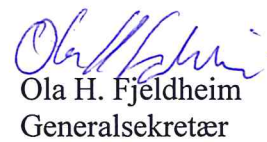

Margrethe Stang
Styreleder

Eline Holdø
Nestleder

Kristen Grieg Bjerke
Styremedlem

Hans Dybvad Olesen
Styremedlem

Jens Bakke
Styremedlem

Ola H. Fjeldheim
Generalsekretær